

دەربەندیخان لە بەرامبەر تارىكىدا

هەنگاويك بۆ پيشه‌وه!

محمد غفور

mgafor@yahoo.com

ئەمرۆژانە هەوالی ناره‌زایەتی روون و بەره‌قی خويندکارانی دەربەندیخان بە مەبەستی هەلۆه‌شانه‌وی بریاری کردنه‌وه‌ی مزگه‌وتیک له‌ناوه‌ندی سێ خويندنگایاندا، سانسۆره‌کانی شکاند و بەشیوه‌یه‌کی بەرچاو دەنگی دايه‌وه. ئەم هەنگاوه‌ی خويندکارانی دەربەندیخان له‌پیناوی بەرگریکردن له‌کەش و هه‌وايه‌کی شارستانی و شاد و ئارام بۆ ناوه‌نده‌کانی په‌روه‌رده و فیربوون و خويندنیان، جووله و هه‌نگاويکی گرنگ و رووله‌پيشه، و جیگای ئەوپه‌ری پشتیوانییه له‌لایه‌ن هه‌رکەسيکه‌وه که‌به‌ته‌نگی دوا‌روژی پرۆسه‌ی خويندن و خويندکارانه‌وه بیت.

ناسیونالیزمی کورد و حیزيه‌کانی له‌14سالی رابردوودا دەستیان گرتوه به‌هه‌موو شتیکی تاريکی و دواکه‌وتویی و دژی زانستی و خوينده‌وارییه‌وه، له‌پیناوی سازشکردن له‌گه‌ڵ ره‌وته ئیسلامییه‌کان له‌ژیر گوشاری جمهوری ئیسلامی ئێراندا، له‌ده‌سه‌لاتدا شه‌ریکیان کردوون و پارە و پوولی با‌ئاوه‌رده‌ی جه‌ماوه‌ری سته‌مدیده‌ی کوردستانیان بۆ هه‌له‌رشتوون، و ریگه‌یان بۆ خۆشکردوون که‌سه‌دان مه‌رکەزی کۆنه‌په‌رستی و په‌ره‌مه‌پینانی تیرۆریستی له‌سه‌ر دلی ژيان و حەز و ئاره‌زووی خه‌لك و خويندکاران قوتبکه‌نه‌وه. جگه‌له‌وه‌ی که‌وانه‌ی دین له‌ناو پرۆسه‌ی خويندن و په‌روه‌رده‌دا ره‌سمیه‌تی هه‌یه و به‌زۆر به‌منالان و خويندکارانی ده‌خوينن، مزگه‌وته‌کانیشیان کردۆته ناوه‌ندیک بۆ ئاخیننی په‌ره‌ی ناسکی میشکی منالان به‌خورافاتي دینی ئیسلام، و له‌مریگه‌یه‌شه‌وه تیرۆری که‌سایه‌تیان ده‌که‌ن و بوونی ئازادانه‌ی منالان ئەپيچنه‌ خورافاتي دینییه‌وه و ئاراسته‌ی راست و دروستی گه‌شه‌وپيگه‌يشته‌نیان به‌لاری‌دا ده‌بن.

سه‌رتاپای خه‌لكی ئازادبخواز و زانسته‌خواز و مۆدیرنی کوردستان دیارده‌ی تیکه‌لبوونی دین و خورافاتي قه‌ومی و مه‌زه‌به‌ی له‌گه‌ڵ په‌روه‌رده و فیربووندا تهمول ناکه‌ن و به‌شیوه‌ی جو‌راو‌جو‌ر له‌پیناوی پاک‌کردنه‌وه‌ی پرۆسه‌ی خويندن و په‌روه‌رده له‌دین و که‌ش و هه‌وا‌ی شارستانی و ئارامی ناوه‌نده‌کانی خويندن خه‌باتیان کردووه و تێ‌کۆشاون. خه‌باتی خويندکارانی زانکۆی سلیمانی له‌دژی گه‌نده‌لی و قاچا‌غچیتیکردنی سه‌رانی کوردایه‌تی به‌سه‌ر به‌های زانست و خويندنه‌وه، و پشتیوانی خويندکارانی زانکۆی سه‌لاحه‌ندی هه‌ولیر و خه‌لكی لییان، و هه‌راپه‌رینی خويندکارانی زانکۆکانی به‌سه‌را له‌دژی ره‌شته‌ترین و دره‌ترین تا‌قمی ئیسلامی به‌ناوی صدره‌وه، ئەو ریبازه‌یه که‌ ئیوه‌ش هه‌نگاوتان بۆی ناوه. خواستی خويندکارانی کوردستان و خه‌لكی سکۆلار به‌گه‌شتی و خويندکارانی دەربەندیخان به‌تایبه‌تی دوورخسته‌نه‌وه و جیا‌کردنه‌وه‌ی دین و مزگه‌وته‌کانه له‌پرۆسه‌ی په‌روه‌رده و فیربوون و خويندن. مادام مزگه‌وتیک ببیته‌هۆی تیکدانی باری ئاسایی و ئارامی و شادی سێ خويندنگا، هه‌یچ ریگه‌یه‌کی دیکه نییه بۆ کۆتایی هینان به‌ناره‌زایه‌تییه‌کانی خويندکارانی دەربەندیخان جگه‌ له‌هه‌لۆه‌شانه‌وه‌ی بریاری کردنه‌وه‌ی ئەو مزگه‌وته. هه‌رچه‌نده واراگه‌یه‌نراوه که‌شاره‌وانی دەربەندیخان بریاره‌که‌ی وه‌ستاندووه، به‌لام ئاگریک له‌ژیر کاوه به‌ناوی بریک ریکخراوی خويندکارییه‌وه دا‌وای جێ‌به‌جێ‌کردنی بریاری کردنه‌وه‌ی مزگه‌وته‌که ده‌که‌ن. ده‌ستی پشته ئه‌و ریکخراوانه ئیسلامییه‌کان و حیزيه ده‌سه‌لاتداره‌کان. ده‌یانه‌وێ به‌دوو‌که‌رتکردنی ریزی خويندکاران ناره‌زایه‌تییه‌که له‌باربه‌رن. گوايا خويندکاران به‌شیکی تریان له‌گه‌ڵ کردنه‌وه‌ی مزگه‌وته‌که‌دان. ئەم ده‌سته به‌یه‌کپارچه‌یی زیاتری خويندکارانی نارازی و ریکخراوه‌کانیان له‌ده‌وری خواسته‌کانیان و پشتیوانی گه‌رمی ته‌واوی ئازادبخوازان و خه‌لكی سکۆلار و که‌س و کاری خويندکاران و سه‌رجه‌م خه‌لكی شه‌ریفی دەربەندیخان ده‌به‌ستريت.

ئەم حەرەكەتەى خويندكارانى دەر بەندیخان بئىگومان بەپشتیوانى خەلكى دەر بەندیخان وكەس وكاریان نەبوایە مەیسەر نەدەبوو. دەر بەندیخان بەم هەنگاوهیان دیواریكى پتەویان لەبەرامبەر تاریكیدا پیکهینا كەدەیهوئى بالى رەشى بكیشئى بەسەر بارى دەر وونى وكەش وهوای شاد وئارامى پرۆسەى خویندن لەم شارەدا. منیش شان بەشانی خەلكى ئازادىخوانى كوردستان وكەس وكارو مامۆستایانى زانستخواز ومۆدیرن دەنگم دەخەمە پال دەنگى خويندكارانى دەر بەندیخان بۆ داخستنى پەرودنەى كردنەوهى ئەو مزگەوتە لەناوهنى سئى خویندنكادا، وئەوپەرى هەول دەدەم دەنگیان بەخەلكى تەواوى كوردستان بگەیهنم وپشتیوانیان بۆ زیاد بكەم. لەهەمان كاتدا داوايەكیشم لەخويندكاران وكۆمەلەى خويندكارانى كوردستان ویهكیتی گشتى قوتابیان ئەوێه، ئەم هەنگاوه گرنگەیان بكەنە حەرەكەیهك وداواى پاكدنەوهى پرۆسەى پەرودە وفیربوون وخویندن بكەن لەدین، وەدەرسى دین لەپرۆسەى خویندن لابریت. دلنیاش بن خواستەكەتان بەرھەق وەرەوايه وزۆربەى خەلكى كوردستانان لەگەلدایە.

2004-04-14